Įstatymas skelbtas: Žin., 2000, Nr. 30-827
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS

VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS

ĮSTATYMAS

2000 m. kovo 28 d. Nr. VIII-1591
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija įsigalioja nuo 2005 m. gegužės 1 d., išskyrus 8 straipsnio 2 dalį ir 33 straipsnį bei nuostatas, *susijusias su advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą parinkimu ir sutarčių su jais sudarymu;* ***12 straipsnio 5 punktas ir 13 straipsnio 6 dalis įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.:***
Nr. X-78, 2005-01-20, Žin., 2005, Nr. 18-572 (2005-02-08)

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą asmenims, kad šie galėtų tinkamai ginti pažeistas ar ginčijamas savo teises ir įstatymų saugomus interesus.

2. Be to, šiuo įstatymu siekiama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, taikymą.

3. Šis įstatymas netaikomas užsieniečiams, kurių teisę į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą nustato Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatytais atvejais organizuoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)
Nr. XI-223, 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 46-1801 (2009-04-25)

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Valstybės garantuojama teisinė pagalba** – šio įstatymo nustatyta tvarka teikiama pirminė teisinė pagalba ir antrinė teisinė pagalba.

2. **Pirminė teisinė pagalba** – šio įstatymo nustatyta tvarka teikiama teisinė informacija, teisinės konsultacijos ir dokumentų, skirtų valstybės ir savivaldybių institucijoms, išskyrus procesinius dokumentus, rengimas. Be to, ši teisinė pagalba apima patarimus dėl ginčo sprendimo ne teismo tvarka, veiksmus dėl taikaus ginčo išsprendimo ir taikos sutarties parengimą. Pirminė teisinė pagalba neapima mokesčių administratoriui teikiamų deklaracijų pildymo.

3. **Antrinė teisinė pagalba** – dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčo sprendimo ne teisme atveju, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas. Be to, ši teisinė pagalba apima bylinėjimosi išlaidų bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusių išlaidų ir su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą.

4. **Gynyba ir atstovavimas bylose** – įstatymų reglamentuojami procesiniai veiksmai ginant įtariamojo, kaltinamojo, nuteistojo ar atstovaujamojo teises ir interesus baudžiamosiose, civilinėse (išskyrus arbitražą) ir administracinėse bylose, taip pat tarptautinėse teisminėse institucijose, kurių jurisdikciją ar kompetenciją spręsti dėl Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių asmenų teisių pažeidimų yra pripažinusi Lietuvos Respublika, jeigu jose nėra teikiama teisinė pagalba.

5. **Teisinė informacija** – informacija apie teisės sistemą, įstatymus ir kitus teisės aktus, teisinės pagalbos teikimą.

6. **Teisinė konsultacija** – patarimai teisės klausimais.

7. **Pareiškėjas** – fizinis asmuo, kuris pateikė prašymą suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir (ar) kuriam teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba.

8. **Europos Sąjungos valstybė narė** – bet kuri Europos Sąjungos valstybė narė, išskyrus Danijos Karalystę.

9. **Tarptautinis ginčas** – ginčas, kai pareiškėjas prašymo suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą pateikimo momentu turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar paprastai gyvena ne toje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje teismas nagrinėja bylą arba kurioje vykdomas teismo sprendimas. Europos Sąjungos valstybė narė, kurioje pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą, nustatoma pagal 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 59 straipsnį.

10. **Koordinatorius** – advokatas, padedantis organizuoti antrinės teisinės pagalbos teikimą baudžiamosiose bylose pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 5 punkte nurodytą sutartį.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

3 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos principai

Valstybės garantuojama teisinė pagalba teikiama remiantis šiais principais:

1) lygiateisiškumo ir visų asmenų teisių bei įstatymų saugomų interesų apsaugos;

2) valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kokybės, efektyvumo ir ekonomiškumo;

3) taikaus ginčų sprendimo prioriteto;

4) draudimo piktnaudžiauti valstybės garantuojama teisine pagalba ir materialiomis bei procesinėmis teisėmis.

4 straipsnis. Pareiškėjų pareigos

Pareiškėjas privalo:

1) bendradarbiauti su institucijomis, priimančiomis sprendimus dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo, taip pat su asmenimis, teikiančiais valstybės garantuojamą teisinę pagalbą;

2) teikti valstybės garantuojamai teisinei pagalbai gauti reikalingą išsamią ir teisingą informaciją;

3) nedelsiant pranešti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms ar teismui apie pasikeitusias aplinkybes, turinčias įtakos asmens teisei gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą;

4) kasmet nuo sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą priėmimo dienos pateikti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms metinę gyventojo (šeimos) turto deklaraciją su vietos mokesčių administratoriaus žyma, kad deklaracija pateikta, jei antrinė teisinė pagalba teikiama ilgiau kaip metus. Tokia deklaracija turi būti pateikta ne vėliau kaip praėjus 5 dienoms nuo metų pabaigos;

5) apmokėti 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų laikantis šio ir kitų įstatymų nustatytų terminų ir tvarkos, jeigu nustatomas antrasis asmens turto ir pajamų lygis.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

ANTRASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS VALDYMAS

5 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos valdymo institucijos

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos valdymo institucijos yra:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė);

2) Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija);

3) savivaldybių institucijos;

4) valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – tarnybos);

5) Lietuvos advokatūra.

6 straipsnis. Vyriausybės funkcijos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos

srityje

Vyriausybė:

1) nustato valstybės garantuojamos teisinės pagalbos politiką;

2) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

7 straipsnis. Teisingumo ministerijos funkcijos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje

1. Teisingumo ministerija:

1) įgyvendina valstybės garantuojamos teisinės pagalbos politiką;

2) teikia Vyriausybei su valstybės garantuojama teisine pagalba susijusių teisės aktų projektus;

3) kontroliuoja šio įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą;

4) organizuoja mokymus, susijusius su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimu;

5) organizuoja ir atlieka valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo stebėseną;

6) siekdama užtikrinti vienodą šio įstatymo taikymą, teikia rekomendacijas;

7) informuoja gyventojus apie galimybes gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir jos teikimo sąlygas;

8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Siekiant užtikrinti Teisingumo ministerijai pavestų funkcijų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje įgyvendinimą, sudaroma Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimo taryba (toliau – Koordinavimo taryba). Ši taryba yra kolegiali patariamoji visuomeniniais pagrindais veikianti institucija.

3. Koordinavimo tarybą sudaro Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos bei Žmogaus teisių komitetų, Teisingumo ministerijos, Finansų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos advokatūros, Lietuvos teisininkų draugijos, Teisėjų tarybos, kitų institucijų ir asociacijų, kurių veikla susijusi su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimu arba žmogaus teisių apsauga, atstovai. Koordinavimo tarybos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

4. Koordinavimo taryba:

1) teikia pasiūlymus dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos politikos įgyvendinimo ir tobulinimo;

2) analizuoja savivaldybių institucijų veiklos organizuojant ir teikiant pirminę teisinę pagalbą ataskaitas ir teikia pasiūlymus dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo;

3) analizuoja tarnybų veiklą ir teikia pasiūlymus dėl tarnybų veiklos;

4) teikia pasiūlymus dėl valstybės biudžeto lėšų poreikio valstybės garantuojamai teisinei pagalbai teikti ir dėl efektyvaus jų naudojimo;

5) teikia pasiūlymus dėl teisės aktų, įgyvendinančių šį įstatymą, priėmimo ir keitimo;

6) teikia pasiūlymus dėl advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, užmokesčio.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

8 straipsnis. Savivaldybių institucijų funkcijos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje

1. Savivaldybės institucija:

1) organizuoja ir (ar) teikia pirminę teisinę pagalbą;

2) moka už pirminę teisinę pagalbą, kai pagal su savivaldybe sudarytą sutartį pirminę teisinę pagalbą teikia advokatai (advokatų profesinės bendrijos) ar viešosios įstaigos;

3) nuolat savivaldybių interneto tinklalapiuose, per visuomenės informavimo priemones, susitikimuose su gyventojais informuoja vietos gyventojus apie galimybes gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir jos teikimo sąlygas.

2. Pirminės teisinės pagalbos teikimas yra valstybinė (perduota savivaldybėms) funkcija.

3. Savivaldybių institucijos privalo kiekvienais metais pateikti tarnyboms teisingumo ministro nustatyta tvarka veiklos organizuojant ir teikiant pirminę teisinę pagalbą ataskaitas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

9 straipsnis. Tarnybos

1. Tarnybos yra biudžetinės įstaigos, kurių veiklos teritorijos atitinka apygardos teismų teritorijas. Tarnybų steigėjas ir dalyvis yra Teisingumo ministerija. Tarnybos yra valstybės institucijos.

2. Tarnybų uždavinys yra užtikrinti antrinės teisinės pagalbos teikimą pagal šį įstatymą.

3. Tarnybos:

1) koordinuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą apygardos teismo teritorijoje (teikia savivaldybių institucijoms metodinę pagalbą įgyvendinant joms priskirtas funkcijas pirminės teisinės pagalbos srityje, analizuoja šio įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodytas ataskaitas, jas apibendrina ir teikia Teisingumo ministerijai informaciją apie pirminės teisinės pagalbos organizavimą ir teikimą tarnybų veiklos teritorijoje, teikia pasiūlymus savivaldybių institucijoms dėl pirminės teisinės pagalbos organizavimo ir teikimo tobulinimo užtikrinant šio įstatymo įgyvendinimą);

2) organizuoja antrinės teisinės pagalbos teikimą apygardos teismo teritorijoje;

3) priima sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo;

4) sudaro sutartis su advokatais, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą. Sutartyje turi būti nustatyta advokatų pareiga teikti antrinę teisinę pagalbą, šios pareigos atlikimo sąlygos ir tvarka, tarnybos teisė nutraukti sutartį, jeigu advokatas neteikia ar netinkamai teikia antrinę teisinę pagalbą, ir kitos sąlygos. Pavyzdinę sutartį dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tvirtina teisingumo ministras, suderinęs su Lietuvos advokatūra;

5) teisingumo ministro nustatyta tvarka sudaro sutartis su advokatais dėl antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimo;

6) pagal sutartis, nurodytas šios dalies 4 punkte, kontroliuoja antrinės teisinės pagalbos teikimą;

7) antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams ar viešosioms įstaigoms moka užmokestį už suteiktą pirminę teisinę pagalbą, kai šio įstatymo 15 straipsnio 8 dalyje numatytu atveju tarnybos organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą, už antrinę teisinę pagalbą ir už antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimą;

8) dalyvauja tikrinant antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklos kokybę pagal šio įstatymo 10 straipsnio 2 punkte nurodytas taisykles;

9) informuoja gyventojus apie galimybes gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir jos teikimo sąlygas;

10) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

4. Tarnybos privalo kiekvienais metais pateikti Teisingumo ministerijai savo veiklos ataskaitas.

5. Siekiant užtikrinti tarnyboms pavestų funkcijų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje įgyvendinimą ir skatinti antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų ir tarnybų bendradarbiavimą, sudaroma kolegiali tarnybų patariamoji institucija – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegija (toliau – Kolegija). Kolegijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

6. Kolegiją sudaro tarnybų direktoriai, 5 advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, atstovai, paskirti šio straipsnio 5 dalyje nurodytų nuostatų nustatyta tvarka, ir Teisingumo ministerijos atstovas.

7. Kolegija:

1) svarsto tarnybų veikloje kilusius antrinės teisinės pagalbos teikimo užtikrinimo ir bendros praktikos organizuojant antrinės teisinės pagalbos teikimą formavimo klausimus;

2) svarsto klausimus, susijusius su antrinės teisinės pagalbos sutarčių tinkamo vykdymo užtikrinimu;

3) teikia pasiūlymus tarnyboms, sprendžiant šios dalies 1 ir 2 punkte nurodytus klausimus;

4) teikia pasiūlymus Teisingumo ministerijai dėl rekomendacijų, siekiant užtikrinti vienodą šio įstatymo taikymą, priėmimo;

5) teikia pasiūlymus Teisingumo ministerijai dėl teisės aktų, reglamentuojančių antrinės teisinės pagalbos teikimo organizavimą ir pavyzdinių antrinės teisinės pagalbos teikimo sutarčių sąlygas, tobulinimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

10 straipsnis. Lietuvos advokatūra

Lietuvos advokatūra, siekdama padėti užtikrinti efektyvų antrinės teisinės pagalbos teikimą:

1) (neteko galios nuo 2009 m. sausio 1 d.);

2) organizuoja antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklos kokybės tikrinimą pagal antrinės teisinės pagalbos kokybės vertinimo taisykles, kurias tvirtina Lietuvos advokatūra, suderinusi su Teisingumo ministerija;

3) (neteko galios nuo 2009 m. sausio 1 d.);

4) atlieka kitas šio įstatymo, Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

TREČIASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMO SĄLYGOS

11 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą

1. Pirminę teisinę pagalbą turi teisę gauti visi Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys ir kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nurodyti asmenys.

2. Antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti:

1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;

2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;

3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nurodyti asmenys.

3. Kai valstybės garantuojamos teisinės pagalbos prašoma tarptautiniams ginčams spręsti, pagal šį įstatymą ją turi teisę gauti tik tie šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti fiziniai asmenys, kurie teisėtai gyvena kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje.

4. Kai šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais teisėtai Lietuvos Respublikoje gyvenantys fiziniai asmenys tarptautiniams ginčams spręsti kreipiasi dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, Lietuvos Respublikoje jiems suteikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba, nurodyta šio įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje ir 32 straipsnyje.

5. Pirminė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;

2) pareiškėjui tuo pačiu klausimu buvo suteikta pirminė teisinė pagalba arba yra akivaizdu, kad jis advokato konsultaciją gali gauti nesinaudodamas šio įstatymo nustatyta valstybės garantuojama teisine pagalba;

3) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių ir teisėtų interesų, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus.

6. Antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;

2) atstovavimas byloje yra neperspektyvus;

3) pareiškėjas kreipiasi dėl neturtinės žalos, susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau jis nepatyrė turtinės žalos;

4) prašymas yra susijęs su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės komercinės veiklos ar dėl jo savarankiškos profesinės veiklos;

5) pareiškėjas gali gauti reikiamas teisines paslaugas nesinaudodamas valstybės garantuojama teisine pagalba;

6) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių pažeidimo, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;

7) reikalavimas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo perleistas pareiškėjui siekiant gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą;

8) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiomis ar procesinėmis teisėmis;

9) pareiškėjas, kuriam nustatomas antrasis turto ir pajamų lygis, nesutinka apmokėti 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.

7. Tarnyba turi teisę atsisakyti suteikti antrinę teisinę pagalbą, jeigu:

1) iš esmės išnagrinėjusi reikalavimą nustato, kad galimos antrinės teisinės pagalbos išlaidos gerokai viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį;

2) iš esmės išnagrinėjusi reikalavimą nustato, kad pareiškėjo neturtinio pobūdžio reikalavimas yra mažareikšmis;

3) nustato, kad pats pareiškėjas savarankiškai be advokato pagalbos gali įgyvendinti arba apginti savo teises ar įstatymų saugomus interesus;

4) pareiškėjui antrinė teisinė pagalba yra teikiama daugiau kaip 3 bylose.

8. Šio straipsnio 6 ir 7 dalys netaikomos antrinės teisinės pagalbos teikimui baudžiamosiose ir administracinių teisės pažeidimų bylose, išskyrus prašymus dėl proceso atnaujinimo, skundus ar pareiškimus privataus kaltinimo tvarka. Šio straipsnio 6 dalies 1, 2, 3, 4 punktai ir 7 dalies 1 punktas netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui tarptautinėse teisminėse institucijose. Jeigu šio įstatymo 12 straipsnio 3 ir 4 punktuose nurodyti asmenys nori gauti tik šio įstatymo 20 straipsnyje nurodytą valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, šio straipsnio 6 ir 7 dalys netaikomos.

9. Spręsdama dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo, tarnyba turi teisę prašyti advokato išvados, ar nėra šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nustatytų antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų. Tarnyba, parinkdama advokatą, atsižvelgia į šio įstatymo 18 straipsnio 5 dalyje nurodytas aplinkybes.

10. Valstybės garantuojama teisinė pagalba neteikiama asmenims, turintiems teisę į bylinėjimosi išlaidų (išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu) draudimo išmoką, jeigu ši išmoka pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (išlaidas, susijusias su bylos nagrinėjimu) ir jeigu draudimo išmoka apima visas išlaidas, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba. Pareiškėjas privalo nurodyti, ar yra sudaręs bylinėjimosi išlaidų (išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu) draudimo sutartį, ir jei šią sutartį yra sudaręs, – kokias išlaidas apimtų draudimo išmoka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas

Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi:

1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį ir kitais įstatymų nustatytais atvejais, kai gynėjo dalyvavimas yra privalomas;

2) nukentėjusieji dėl nusikaltimų atsiradusios žalos atlyginimo bylose, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;

3) asmenys, gaunantys socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymą;

3 punkto redakcija nuo 2012-01-01:

3) asmenys, gaunantys socialinę pašalpą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą;

4) asmenys, išlaikomi stacionariose socialinės globos įstaigose;

5) asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumas arba kurie yra pripažinti nedarbingais, arba sukakę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių

specialiųjų poreikių lygis, taip pat šių asmenų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti bei ginti;

6) asmenys, pateikę įrodymus, kad dėl objektyvių priežasčių negali disponuoti savo turtu ir lėšomis ir dėl to jų turtas ir metinės pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;

7) asmenys, sergantys sunkiomis psichikos ligomis, kai sprendžiami jų priverstinio hospitalizavimo ir gydymo klausimai pagal Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymą, ir jų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti;

8) skolininkai vykdymo procese, kai išieškoma iš paskutinio gyvenamojo būsto, kuriame jie gyvena;

9) nepilnamečių vaikų, kai sprendžiamas jų iškeldinimo klausimas, tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą;

10) nepilnamečiai vaikai, kai įstatymų nustatytais atvejais savarankiškai kreipiasi į teismą dėl savo teisių ar įstatymų saugomų interesų gynimo, išskyrus įstatymų nustatyta tvarka sudariusius santuoką ar teismo pripažintus visiškai veiksniais (emancipuotais);

11) asmenys, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais, bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu;

12) asmenys bylose dėl gimimo registravimo;

13) kiti asmenys Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-917, 2006-11-21, Žin., 2006, Nr. 130-4890 (2006-11-30)
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)
Nr. XI-1775, 2011-12-01, Žin., 2011, Nr. 155-7356 (2011-12-20)

13 straipsnis. Asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodantys dokumentai

1. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo metinė gyventojo (šeimos) turto deklaracija su vietos mokesčių administratoriaus žyma, kad deklaracija pateikta.

2. Šio įstatymo 12 straipsnio 1 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo priimti sprendimai.

3. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimas ar teismo nutartis, kuriais asmuo pripažįstamas nukentėjusiuoju, ir (ar) teismo nuosprendis.

4. Šio įstatymo 12 straipsnio 3 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo asmens deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės arba, jei asmuo neturi gyvenamosios vietos, savivaldybės, kurioje asmuo gyvena, išduota pažyma, patvirtinanti, kad asmuo yra socialinės pašalpos gavėjas.

5. Šio įstatymo 12 straipsnio 4 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo stacionarios socialinės globos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens išduota pažyma, patvirtinanti, kad šis asmuo yra išlaikomas stacionarioje socialinės globos įstaigoje.

6. Šio įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo neįgaliojo pažymėjimas, patvirtinantis nustatytą asmeniui neįgalumo lygį, darbingumo lygį arba specialiųjų poreikių lygį.

7. Šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir lėšomis, bei vietos mokesčių administratoriui pateiktos metinės gyventojo (šeimos) turto deklaracijos kopija.

8. Šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, patvirtinanti, kad asmuo serga sunkia psichikos liga.

9. Šio įstatymo 12 straipsnio 8 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys varžytynių, kuriose parduodamas skolininko paskutinis gyvenamasis būstas, paskelbimą.

10. Šio įstatymo 12 straipsnio 9 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl šeimos, kurioje auga nepilnamečiai vaikai, iškeldinimo.

11. Šio įstatymo 12 straipsnio 10 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys šių asmenų amžių.

12. Šio įstatymo 12 straipsnio 11 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu.

13. Šio įstatymo 12 straipsnio 12 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo civilinės metrikacijos įstaigos išvada dėl atsisakymo registruoti gimimą ar atkurti gimimo įrašą.

14. Šio įstatymo 12 straipsnio 13 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

15. Šio straipsnio 1, 4 ir 7 dalyse nurodytus dokumentus antrinę teisinę pagalbą norintis gauti asmuo privalo pateikti tarnybai tik tais atvejais, kai šiuose dokumentuose pateiktos informacijos, įrodančios asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, tarnyba negali gauti naudodamasi valstybės registrais ir kitomis valstybės ir savivaldybių informacinėmis sistemomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

14 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos

1. Pirminės teisinės pagalbos išlaidas sudaro išlaidos, susijusios su teisine informacija, teisinėmis konsultacijomis ir dokumentų, skirtų valstybės ir savivaldybių institucijoms, išskyrus procesinius dokumentus, rengimu, taip pat išlaidos, susijusios su patarimais dėl ginčų sprendimo ne teismo tvarka, su veiksmais dėl taikaus ginčo išsprendimo ir taikos sutarties parengimu.

2. Antrinės teisinės pagalbos išlaidas sudaro išlaidos, nuo kurių mokėjimo pareiškėjas atleidžiamas, tai yra: bylinėjimosi išlaidos bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusios išlaidos, su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusios išlaidos, numatytos šio įstatymo 20 straipsnyje, išlaidos, susijusios su gynyba ir atstovavimu nagrinėjant bylas (įskaitant apeliacine ir kasacine tvarka nagrinėjamas bylas, nesvarbu, kas jas pradeda), taip pat vykdymo proceso išlaidos, išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų rengimu ir įrodymų rinkimu, vertimu, su atstovavimu išankstinio ginčo sprendimo ne teisme atveju, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas.

3. Valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų pirminės teisinės pagalbos išlaidų.

4. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytiems asmenims, atsižvelgiant į asmens turtą ir pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka antrinės teisinės pagalbos išlaidų:

1) 100 procentų, – jeigu nustatomas pirmasis asmens turto ir pajamų lygis;

2) 50 procentų, – jeigu nustatomas antrasis asmens turto ir pajamų lygis.

5. Šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytiems asmenims, neatsižvelgiant į asmens turtą ir pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, išskyrus šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytus asmenis, jeigu jų turtas ir pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, yra antrojo asmens turto ir pajamų lygio. Šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytiems asmenims, jeigu jų turtas ir pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, yra antrojo asmens turto ir pajamų lygio, valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.

6. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos taip pat apima advokato ir pareiškėjo bendravimo vertimo išlaidas, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytais atvejais neįmanoma užtikrinti, kad valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiantis asmuo bendrautų su pareiškėju šiam suprantama kalba.

7. Į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas neįeina išlaidų, kurias teismas priteisia iš pralaimėjusios šalies šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, atlyginimas, taip pat skolininko patirtos vykdymo proceso išlaidos.

8. Antrinę teisinę pagalbą administracinėse ir civilinėse bylose teikiantys advokatai privalo pateikti tarnybai prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos išlaidų dydžio apskaičiavimo ir šį apskaičiavimą pateikti teismui administracinių ir civilinių bylų nagrinėjimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

KETVIRTASIS SKIRSNIS
PIRMINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMAS

15 straipsnis. Pirminės teisinės pagalbos teikimo tvarka

1. Asmenys, norintys gauti pirminę teisinę pagalbą, turi teisę kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal savo deklaruotą gyvenamąją vietą arba, jei asmuo neturi gyvenamosios vietos, į savivaldybės, kurioje asmuo gyvena, vykdomąją instituciją. Asmenys, atliekantys laisvės atėmimo bausmę, laikomi kardomojo kalinimo vietose, turi teisę kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal laisvės atėmimo vietą.

2. Pirminė teisinė pagalba turi būti suteikta iš karto, kai asmuo kreipiasi į savivaldybės vykdomąją instituciją. Jeigu nėra galimybės iš karto suteikti pirminę teisinę pagalbą, pareiškėjui pranešama apie priėmimo laiką, kuris turi būti ne vėlesnis kaip 5 dienos nuo kreipimosi dienos.

3. Pirminę teisinę pagalbą teikia savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai, kurių pareigybių aprašymuose nustatytos teisinio pobūdžio funkcijos, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kuriose numatytos teisinio pobūdžio darbo funkcijos, ir gaunantys darbo užmokestį iš savivaldybės biudžeto (toliau – savivaldybių tarnautojai), arba advokatai (advokatų profesinės bendrijos), arba viešosios įstaigos, su kuriais savivaldybės yra sudariusios sutartį. Savivaldybės institucijos, atsižvelgdamos į pirminės teisinės pagalbos kokybę, efektyvumą ir ekonomiškumą, pasirenka konkretų pirminės teisinės pagalbos teikimo būdą.

4. Pirminės teisinės pagalbos trukmė yra ne ilgesnė kaip viena valanda. Pirminės teisinės pagalbos trukmė gali būti pratęsta savivaldybės vykdomosios institucijos arba jos įgalioto asmens sprendimu.

5. Asmuo dėl pirminės teisinės pagalbos tuo pačiu klausimu gali kreiptis tik vieną kartą.

6. Pirminę teisinę pagalbą teikiantys asmenys turi ieškoti galimybių ir padėti pareiškėjams ginčus išspręsti taikiai.

7. Jeigu, teikiant pirminę teisinę pagalbą, paaiškėja, kad pareiškėjui reikės antrinės teisinės pagalbos, pirminę teisinę pagalbą teikiantis asmuo pareiškėjui padeda surašyti ar surašo prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Pirminę teisinę pagalbą teikiantis asmuo šių veiksmų imasi tik po to, kai atlieka šio straipsnio 6 dalyje numatytą pareigą.

8. Kai pareiškėjas kreipiasi dėl tos savivaldybės, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą, įstaigos veiksmų ar neveikimo, tas savivaldybės tarnautojas informuoja jį apie galimą interesų konfliktą. Jeigu pareiškėjas sutinka, toks savivaldybės tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą. Jeigu pareiškėjas nesutinka, kad pirminę teisinę pagalbą teiktų toks savivaldybės tarnautojas, šis jam pasiūlo kreiptis į advokatą (advokatų profesinę bendriją) ar į viešąją įstaigą, su kuriais savivaldybė yra sudariusi sutartį, arba į tarnybą. Kai pareiškėjas šiuo atveju kreipiasi į tarnybą, ši organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.

9. Pirminės teisinės pagalbos apskaitą tvarko ją teikiantys subjektai nurodydami pareiškėjų vardus, pavardes, asmens kodus, gyvenamąją vietą, klausimą, kuriuo buvo suteikta pirminė teisinė pagalba, pirminės teisinės pagalbos teikimo trukmę. Jeigu asmuo kreipėsi į savivaldybės vykdomąją instituciją žodžiu, jis turi pasirašyti pirminės teisinės pagalbos apskaitos žurnale.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

16 straipsnis. Viešųjų įstaigų teikiama teisinė pagalba

1. Viešosios įstaigos, sudariusios sutartis su savivaldybe ar tarnyba, kai šio įstatymo 15 straipsnio 8 dalyje numatytu atveju tarnybos organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą, turi teisę pagal šį įstatymą teikti pirminę teisinę pagalbą.

2. Pirminę teisinę pagalbą teikiančios viešosios įstaigos turi teisę sudaryti galimybę teisės mokslų studentams atlikti teisinę praktiką.

3. Pagal šį įstatymą pirminę teisinę pagalbą teikiančių viešųjų įstaigų veiklai gali būti perduotos laikinai naudotis panaudos pagrindais valstybės ir savivaldybių negyvenamosios patalpos, kitas turtas.

PENKTASIS SKIRSNIS

ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMAS

17 straipsnis. Antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų atrankos tvarka, užmokestis ir antrinės teisinės pagalbos apskaita

1. Tarnybos konkurso būdu atrenka antrinę teisinę pagalbą teikiančius advokatus ir su jais sudaro sutartis. Konkurso nuostatus, suderinęs su Lietuvos advokatūra, tvirtina teisingumo ministras.

2. Siekiant užtikrinti nuolatinę antrinę teisinę pagalbą, sudaromos atskiros sutartys:

1) su advokatais, kurie nuolat teikia antrinę teisinę pagalbą tik asmenims, turintiems teisę ją gauti;

2) su advokatais, kurie prireikus teikia antrinę teisinę pagalbą.

3. Tarnybos sudaro du atskirus antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų sąrašus pagal šio straipsnio 2 dalį. Šiuose sąrašuose turi būti nurodyta, kokiose teisės srityse advokatai teikia antrinę teisinę pagalbą. Sąrašai pateikiami Lietuvos advokatūrai.

4. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytiems advokatams, jeigu sutartyje dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo nenumatyta kitaip, tarnybos užtikrina darbo vietą patalpose, kurios turi būti tarnybų buveinėse ar kiek įmanoma arčiau jų, ir sudaro sąlygas naudotis kitu turtu, būtinu antrinei teisinei pagalbai teikti.

5. Advokatams už antrinės teisinės pagalbos ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos išvados teikimą mokamas užmokestis. Jo dydį ir mokėjimo taisykles nustato Vyriausybė. Advokatų užmokesčio dydis turi būti nustatytas taip, kad skatintų ginčus spręsti taikiai ir kad efektyviai bei ekonomiškai būtų naudojamos valstybės biudžeto lėšos, skirtos valstybės garantuojamai teisinei pagalbai. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytiems advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamas užmokestis yra pastovus ir nepriklauso nuo suteiktos antrinės teisinės pagalbos kiekio. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytiems advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamas nustatyto dydžio užmokestis už kiekvieną bylą, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą (bylos kategoriją, nagrinėjimo stadiją ir pan.).

6. Antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai renka ir kaupia duomenis apie suteiktą (teikiamą) antrinę teisinę pagalbą teisingumo ministro nustatyta tvarka. Duomenims rinkti, kaupti ir perduoti gali būti naudojamos informacinės technologijos, sudarančios valstybės garantuojamos teisinės pagalbos informacinę sistemą. Šios sistemos nuostatus tvirtina teisingumo ministras. Renkant, kaupiant ir perduodant duomenis apie suteiktą (teikiamą) antrinę teisinę pagalbą, turi būti užtikrinama advokato profesinės paslapties apsauga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

18 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo tvarka

1. Norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo pateikia tarnybai prašymą, jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus ir dokumentus, įrodančius jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą. Prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą rekvizitus ir formą tvirtina teisingumo ministras. Prašymas ir asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodantys dokumentai gali būti pateikiami asmeniškai arba paštu.

2. Sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės priimti sprendimą iš karto, jis priimamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 13 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo byloje, kurios ginčo dalykas – tarnybos sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos, priima kita tarnyba teisingumo ministro nustatyta tvarka.

4. Sprendime dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo turi būti nurodyta:

1) sprendimo priėmimo data ir vieta;

2) sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė;

3) sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas;

4) pareiškėjo vardas, pavardė;

5) teisinės pagalbos turinys – kokios teisinės pagalbos prašoma;

6) antrinės teisinės pagalbos suteikimo arba atsisakymo ją teikti pagrindai;

7) nustatytas pareiškėjo turto ir pajamų lygis, kai antrinė teisinė pagalba pareiškėjui teikiama šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 12 straipsnio 6 punkte nurodytiems pareiškėjams;

8) valstybės garantuojama ir apmokama antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalis;

9) teikti antrinę teisinę pagalbą skiriamo advokato, jei priimamas sprendimas suteikti antrinę teisinę pagalbą, vardas, pavardė, adresas, telefono numeris, priėmimo laikas;

10) sprendimo apskundimo tvarka ir terminas;

11) kita, tarnybos nuomone, reikšminga informacija.

5. Tarnyba, parinkdama advokatą, atsižvelgia į pareiškėjo siūlymą dėl konkretaus advokato, pareiškėjo gyvenamąją vietą, advokato darbo vietą, advokato darbo krūvį ir į kitas antrinės teisinės pagalbos teikimui reikšmingas aplinkybes.

6. Sprendimas suteikti antrinę teisinę pagalbą yra pavedimas advokatui teikti antrinę teisinę pagalbą ir yra jo įgaliojimus patvirtinantis dokumentas.

7. Antrinę teisinę pagalbą visose bylos ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Sprendimą dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.

8. Jeigu teikiama antrinė teisinė pagalba trunka ilgiau kaip metus, tarnybos praėjus metams nuo sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą priėmimo dienos kasmet patikrina, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, remdamosi nauja metine gyventojo (šeimos) turto deklaracija su vietos mokesčių administratoriaus žyma, kad deklaracija pateikta, ir atsižvelgdamos į šio įstatymo nustatytas sąlygas.

9. Antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai ne vėliau kaip likus mėnesiui iki metų, praėjusių nuo sprendimo suteikti antrinę teisinę pagalbą priėmimo dienos pabaigos, privalo pranešti pareiškėjui, kad šis turi deklaruoti savo turtą ir pajamas, jeigu nori toliau gauti antrinę teisinę pagalbą. Jeigu antrinė teisinė pagalba teikiama ir toliau, advokatas turi šiuos pranešimus teikti kasmet ne vėliau kaip likus mėnesiui iki metų pabaigos.

10. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytais atvejais antrinę teisinę pagalbą teikiantys advokatai privalo bendrauti su pareiškėjais šiems suprantama kalba, o jei tai neįmanoma, turi būti užtikrintas tokio bendravimo vertimas.

11. Jeigu pasikeičia pareiškėjo turto ir pajamų lygis, tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.

12. Jeigu pasikeičia šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis taip, kad jo turimas turtas ir pajamos arba turtas ir pajamos, kuriais šis gali laisvai disponuoti, neatitinka anksčiau nustatyto asmens turto ir pajamų lygio, bet atitinka kitą asmens turto ir pajamų lygį, toks pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai pateikdamas naują metinę gyventojo (šeimos) turto deklaraciją su vietos mokesčių administratoriaus žyma, kad deklaracija pateikta. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.

13. Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, valstybės registrų, kitų fizinių ar juridinių asmenų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka gauti jų turimą informaciją, reikalingą nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 7 dienas nuo prašymo gavimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

19 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo ypatumai apmokant 50 procentų išlaidų

1. Prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą turi būti nurodytas pareiškėjo sutikimas apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidas, jeigu būtų nustatytas antrasis jo turto ir pajamų lygis.

Kai prašymą padeda užpildyti ar užpildo valstybės garantuojamą teisinę pagalbą teikiantys asmenys, pareiškėjui turi būti išaiškinta jo pareiga šio įstatymo nustatyta tvarka apmokėti 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų ir jis supažindintas su galima preliminaria išlaidų suma, apskaičiuojama pagal Vyriausybės nustatytus advokatams už antrinės teisinės pagalbos prireikus teikimą mokamo užmokesčio dydžius.

2. Jeigu apmokama 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, pareiškėjas apmoka likusius 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, gavęs tarnybos pranešimą. Tarnyba pranešime pareiškėjui nurodo mokėtiną antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumą, sąskaitą, į kurią jis turi šią sumą mokėti, ir mokėjimo terminą.

3. Pareiškėjas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas išlaidas sumoka per tarnybos nurodytą terminą, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Jeigu jis šio straipsnio 2 dalyje nurodytų išlaidų nesumoka, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Jeigu apmokama 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, pareiškėjas apmoka 50 procentų kitų bylinėjimosi išlaidų (išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu) laikydamasis proceso įstatymų nustatytų terminų ir tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

20 straipsnis. Atleidimas nuo žyminio mokesčio ir kitų bylinėjimosi išlaidų (išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu, ir proceso išlaidų) mokėjimo bei jų apmokėjimas

1. Turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą asmenys, nagrinėjant civilines ir administracines bylas, taip pat baudžiamosiose bylose pareikštus civilinius ieškinius, atleidžiami nuo žyminio mokesčio ir kitų bylinėjimosi išlaidų (išskyrus Civilinio proceso kodekso 88 straipsnio 1 dalies 6–8 punktuose nurodytas bylinėjimosi išlaidas), su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų ir proceso išlaidų Baudžiamojo proceso kodekso 104 straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju mokėjimo atsižvelgiant į šio įstatymo 14 straipsnio 4 dalį.

2. Kelionės išlaidas, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai įstatymai nustato arba teismas pripažįsta, kad pareiškėjo dalyvavimas būtinas, apmoka tarnybos iš tam skirtų valstybės biudžeto lėšų.

3. Pareiškėjas teismui pateikia tarnybos sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą.

4. Antrinės teisinės pagalbos teikimas neatima iš pareiškėjo teisės pasinaudoti civilinio ir administracinio proceso įstatymuose nustatytomis bylinėjimosi išlaidų ir su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų apmokėjimo ir (arba) atlyginimo lengvatomis.

21 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo ypatumai baudžiamosiose bylose

1. Kai būtiną gynėjo dalyvavimą nagrinėjant baudžiamąsias bylas nustato Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnis ir kitais įstatymų nustatytais atvejais, kai gynėjo dalyvavimas yra privalomas, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas praneša tarnybai ar jos nurodytam koordinatoriui apie tai, kad įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam būtinas gynėjas.

2. Tarnyba ar jos nurodytas koordinatorius, gavę šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą, privalo nedelsdami parinkti antrinę teisinę pagalbą suteiksiantį advokatą ir pranešti apie tai ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui. Jeigu bylos, kurioje prašoma parinkti gynėją, ankstesnėje stadijoje (procesiniame veiksme) įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam jau buvo teikiama antrinė teisinė pagalba, gynėju paprastai parenkamas advokatas, teikęs antrinę teisinę pagalbą šiam įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam.

3. Antrinę teisinę pagalbą suteiksiantį advokatą poilsio ir švenčių dienomis bei tarnybos ne darbo valandomis paskiria ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas, remdamiesi tarnybos sudarytais advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, budėjimo sąrašais.

4. Tarnyba šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytiems advokatams moka užmokestį šio įstatymo 17 straipsnio nustatyta tvarka.

5. Ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo paskirtas advokatas praneša tarnybai apie antrinės teisinės pagalbos suteikimą ir pateikia tarnybai ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo sprendimo paskirti advokatą kopiją.

6. Kai gynėjo prašo įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis ir gynėjo dalyvavimas nėra būtinas ar privalomas kitais įstatymų numatytais atvejais, sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba šio įstatymo 18 straipsnio nustatyta tvarka.

7. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 388 straipsnio 3 dalį trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovu gali būti skiriamas ir antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, *mutatis mutandis* taikant šio skirsnio nuostatas, reguliuojančias antrinės teisinės pagalbos teikimą.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

22 straipsnis. Neteko galios nuo 2009 m. sausio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

23 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo nutraukimas

1. Antrinės teisinės pagalbos teikimas nutraukiamas, jeigu:

1) paaiškėja, kad asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, neturi teisės gauti antrinę teisinę pagalbą;

2) asmuo sąmoningai pateikė neteisingą informaciją apie ginčo ar bylos esmę, savo turtą ar pajamas;

3) pasikeičia aplinkybės, kurių pagrindu asmuo buvo priskirtas šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims;

4) pasikeičia asmens turto ir pajamų lygis ir asmuo netenka teisės gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šį įstatymą, įskaitant šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytą atvejį;

5) pareiškėjas iki šio įstatymo nustatyto termino nepateikia metinės gyventojo (šeimos) turto deklaracijos su vietos mokesčių administratoriaus žyma, kad deklaracija pateikta, kai antrinė teisinė pagalba teikiama ilgiau kaip metus;

6) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiomis ar procesinėmis teisėmis arba reikalauja iš advokato įgyvendinti arba ginti teises neleistinais būdais;

7) pasikeitus aplinkybėms nustatoma, kad galimos antrinės teisinės pagalbos išlaidos gerokai viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį arba kad pareiškėjo neturtinio pobūdžio reikalavimas yra mažareikšmis, arba kad jis pats savarankiškai be advokato pagalbos gali įgyvendinti arba apginti savo teises ar įstatymų saugomus interesus;

8) pareiškėjas pateikia prašymą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą;

9) atstovavimas byloje yra neperspektyvus;

10) asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, nebendradarbiauja su tarnyba arba advokatu, teikiančiu antrinę teisinę pagalbą;

11) pareiškėjas, kuriam nustatomas antrasis turto ir pajamų lygis, nesutinka apmokėti 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų;

12) pareiškėjas miršta.

2. Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas privalo nedelsdamas pranešti tarnybai arba ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui (kai būtiną gynėjo dalyvavimą nustato Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnis) apie paaiškėjusias šio straipsnio 1 dalyje nurodytas aplinkybes, kurios yra pagrindas spręsti dėl antrinės teisinės pagalbos nutraukimo. Šios pareigos neatlikusiam advokatui gali būti mažinamas arba neišmokamas užmokestis už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir toks advokatas privalo atlyginti dėl šioje dalyje nurodytos pareigos neatlikimo arba netinkamo atlikimo atsiradusius nuostolius.

3. Sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą priima tarnyba. Jeigu buvo apmokama 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, sprendime nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą nurodoma mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma, sąskaita, į kurią ši suma turi būti sumokėta, ir mokėjimo terminas. Ši suma turi būti sumokėta per 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą. Tarnybos sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

4. Asmuo, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, ir ją teikiantis advokatas privalo nedelsdami teismui pateikti tarnybos sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą arba

dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidų pakeitimo, kai nustatomas kitas asmens turto ir pajamų lygis. Šios pareigos neatliekantys asmenys turi padengti dėl jos neatlikimo arba netinkamo atlikimo atsiradusius nuostolius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

24 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos išlaidų išieškojimas ir grąžinimas

1. Jeigu antrinės teisinės pagalbos teikimas buvo nutrauktas dėl šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 6 punktuose nurodytų priežasčių, šios teisinės pagalbos išlaidos įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš asmens, kuriam ji buvo teikiama.

2. Jeigu antrinė teisinė pagalba teikiama asmenims, turintiems teisę į bylinėjimosi išlaidų (su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų) draudimo išmokas, kurios pagal draudimo sutartį išmokamos po to, kai išlaidos buvo patirtos, suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidos teisingumo ministro nustatyta tvarka turi būti grąžintos į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per mėnesį nuo draudimo išmokos sumokėjimo. Jeigu asmuo negrąžina šių išlaidų, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

3. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytam asmeniui ir pasikeičia aplinkybės, dėl kurių jis buvo priskirtas tame punkte nurodytiems asmenims, tačiau šis asmuo negali būti priskirtas šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytiems asmenims, toks asmuo privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu asmuo šių išlaidų negrąžina, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Jeigu apmokama 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų ir pareiškėjas neatlieka pareigos laikantis proceso įstatymų nustatytų terminų ir tvarkos apmokėti 50 procentų bylinėjimosi išlaidų civilinio proceso atveju arba 50 procentų išlaidų, susijusių su administracinės bylos nagrinėjimu, ir dėl to civilinė arba administracinė byla pasibaigia nepriėmus teismo sprendimo dėl bylos esmės, pareiškėjas privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą.

5. Šio įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nurodytu atveju išlaidos, susijusios su trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovavimu, įstatymų nustatyta tvarka išieškomos į valstybės biudžetą iš atstovaujamo juridinio asmens.

6. Jeigu antrinės teisinės pagalbos išlaidos turi būti išieškomos, valstybei atstovauja tarnyba.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMO TARPTAUTINIUOSE GINČUOSE YPATUMAI

25 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčuose apimtis

1. Šio skirsnio nuostatos taikomos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimui tarptautiniuose ginčuose sprendžiant civilines ir komercines bylas neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Šio skirsnio nuostatos netaikomos mokesčių, su muitine susijusioms arba administracinėms byloms.

2. Valstybės garantuojama teisinė pagalba yra teikiama pagal šį skirsnį ir vykdant autentiškus dokumentus.

3. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimui tarptautiniuose ginčuose kitos šio įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek šiame skirsnyje nenustatyta kitaip.

26 straipsnis. Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų teisės gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą nustatymo ypatumai

Jeigu kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų turtas ir pajamos viršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius valstybės

garantuojamai teisinei pagalbai pagal šį įstatymą gauti, tačiau jie nurodo, kad neturi galimybės atlyginti bylinėjimosi išlaidas, tarnyba privalo nustatyti, ar pareiškėjas gali sumokėti bylinėjimosi išlaidas, atsižvelgiant į jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje pareiškėjas paprastai gyvena, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pragyvenimo išlaidas, ir turi teisę priimti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

27 straipsnis. Kompetentinga institucija

1. Lietuvos Respublikos institucija (toliau – priimanti institucija), įgaliota priimti iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčuose (toliau – teisinės pagalbos prašymas), yra Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

2. Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, (toliau – siunčianti institucija) yra Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pateikia Europos Bendrijų Komisijai informaciją, reikalingą šio įstatymo priede nurodytiems Europos Sąjungos teisės aktams įgyvendinti.

28 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčuose ypatumai, kai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija yra priimanti institucija

1. Pareiškėjas turi teisę pateikti teisinės pagalbos prašymą Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje jis paprastai gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, jeigu byla turi būti sprendžiama Lietuvos Respublikos teisme arba Lietuvos Respublikoje turi būti vykdomas sprendimas.

2. Teisinės pagalbos prašymai ir asmens teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įrodantys dokumentai, pateikiami priimančiai institucijai, turi būti išversti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika yra Europos Bendrijų Komisijai nurodžiusi kaip jai priimtiną kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ir jiems netaikomi tolygūs formalumai.

3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, gavusi teisinės pagalbos prašymą iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos, privalo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos jį išnagrinėti ir priimti sprendimą dėl prašymo perdavimo atitinkamai savivaldybės vykdomajai institucijai ar tarnybai. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija turi teisę atsisakyti perduoti prašymą, jeigu pateikti ne visi šiame įstatyme nurodyti dokumentai. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, priėmusi sprendimą atsisakyti perduoti prašymą, apie tai nedelsdama praneša pareiškėjui.

4. Savivaldybės vykdomoji institucija arba tarnyba apie priimtą sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo privalo pranešti pareiškėjui. Jeigu teisinės pagalbos prašymas nėra tenkinamas, privalo būti nurodytos šio sprendimo priežastys. Sprendimas atsisakyti teikti pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

29 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčuose ypatumai, kai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija yra siunčianti institucija

1. Jeigu byla sprendžiama kitos Europos Sąjungos valstybės narės teisme arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje vykdomas sprendimas, pareiškėjas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje ar kuris paprastai gyvena Lietuvos Respublikoje, turi teisę teisinės pagalbos prašymą ir pareiškėjo teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus pateikti tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per siunčiančią instituciją – Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri yra ir viena iš Bendrijos

institucijų kalbų, arba kitą kalbą, kurią kita Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Bendrijų Komisijai kaip jai priimtiną kalbą.

3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija turi teisę atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, jeigu prašymas akivaizdžiai nepagrįstas arba jam netaikytinas šis skirsnis. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, priėmusi sprendimą atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, pareiškėjui turi nurodyti tokio atsisakymo priežastis. Toks sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija turi pranešti pareiškėjui apie dokumentus, kurių reikia, kad teisinės pagalbos prašymas būtų nagrinėjamas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, ir užtikrina prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimą pagal šio įstatymo 31 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija privalo teisinės pagalbos prašymą ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus išsiųsti kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai per 15 dienų nuo prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimų į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą kalbą gavimo dienos.

5. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai. Jeigu kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija netenkina teisinės pagalbos prašymo, pareiškėjas privalo atlyginti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos turėtas teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidas.

30 straipsnis. Prašymų formos

Šio įstatymo 28 ir 29 straipsniuose nurodyti prašymai pateikiami ir persiunčiami laikantis Europos Bendrijų Komisijos nustatytos formos.

31 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčuose išlaidos

1. Tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, be šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų išlaidų, įeina:

1) vertimo žodžiu išlaidos;

2) teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;

3) kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokiu kitu teismui priimtinu būdu.

2. Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje paprastai gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina išlaidos:

1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje sprendžiama byla arba turi būti vykdomas sprendimas;

2) susijusios su teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimu.

32 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tęstinumas

Pareiškėjas, gavęs teisinę pagalbą kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje buvo sprendžiama byla, turi teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą pagal šį įstatymą, jeigu Lietuvos Respublikoje prašoma pripažinti arba leisti vykdyti priimtą sprendimą nurodytoje byloje.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos finansavimas

1. Pirminė ir antrinė teisinė pagalba finansuojama iš valstybės biudžeto.

2. Pirminei teisinei pagalbai lėšos skiriamos savivaldybėms kaip speciali tikslinė dotacija valstybinei (perduotai savivaldybėms) funkcijai atlikti.

3. Biudžeto lėšos, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą specialią tikslinę dotaciją savivaldybėms, valstybės garantuojamai teisinei pagalbai teikti yra skiriamos Teisingumo ministerijai.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)

34 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys dėl teisinės pagalbos

Jeigu įsigaliojusi ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias normas negu šis įstatymas, taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutarties nuostatos, išskyrus atvejus, kai santykiams su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis taikomos Europos Sąjungos teisės aktus įgyvendinančios šio įstatymo nuostatos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
valstybės garantuojamos teisinės
pagalbos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyva 2003/8/EB, numatanti teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčuose pagerinimą nustatant minimalias bendras teisinės pagalbos tokiems ginčams taisykles.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-493, 2001-08-03, Žin., 2001, Nr. 71-2521 (2001-08-17)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO 4 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1477, 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1722 (2003-04-24)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO 3, 5, 7, 13, 14 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas įsigalioja kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. 89-2741) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (Žin., 2002, Nr. 37-1341), t. y. nuo 2003 m. gegužės 1 d.

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1912, 2003-12-18, Žin., 2003, Nr. 123-5584 (2003-12-30)
PROKURATŪROS ĮSTATYMO, VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO VALSTYBINĖJE TARNYBOJE ĮSTATYMO, SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO, PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO, SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO, PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS MAŽAS PAJAMAS GAUNANČIOMS ŠEIMOMS (VIENIEMS GYVENANTIEMS ASMENIMS) ĮSTATYMO, VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO IR VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. X-78, 2005-01-20, Žin., 2005, Nr. 18-572 (2005-02-08)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija
Šis įstatymas įsigalioja pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymą Nr. X-79:
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimo įstatymas **įsigalioja nuo 2005 m. gegužės 1 d., išskyrus** Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimo įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto naujos redakcijos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo **8 straipsnio 2 dalį ir 33 straipsnį bei nuostatas,** susijusias su advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą parinkimu ir sutarčių su jais sudarymu.
Naujos redakcijos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo **12 straipsnio 5 punktas ir 13 straipsnio 6 dalis įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.**

5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. X-917, 2006-11-21, Žin., 2006, Nr. 130-4890 (2006-11-30)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2006 m. gruodžio 1 d.

6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. X-1492, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1841 (2008-04-30)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR 22 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS
Šio įstatymo 5 straipsnis, šio įstatymo 6 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 1 ir 8 punktai ir 5, 6, 7 dalys, šio įstatymo 7 straipsnio 2 ir 4 dalys, šio įstatymo 13 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 17 straipsnio 6 dalis, šio įstatymo 14 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 18 straipsnio 3 dalis **įsigalioja 2008 m. liepos 1 d.**
Šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalis, šio įstatymo 6 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 5 ir 7 punktai, šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 3 dalys, šio įstatymo 16 straipsnis, išskyrus šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 21 straipsnio 7 dalį, ir šio įstatymo 17 straipsnis **įsigalioja 2009 m. sausio 1 d**.

7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-223, 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 46-1801 (2009-04-25)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. birželio 1 d.

8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-1775, 2011-12-01, Žin., 2011, Nr. 155-7356 (2011-12-20)
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja 2012 m. sausio 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2011-12-20)
ausrine.trapinskiene@lrs.lt